

Kleur bekennen

Digitalisering. Je kunt geen krant open 'swipen' zonder dat je over dit woord struikelt. Zo werd recent uit Europa een richtlijnvoorstel gelanceerd over het volledig langs digitale weg oprichten van kapitaalvennootschappen. Tegelijkertijd maakt de EU zich druk over het fiscaal misbruik van brievenbusfirma's die als paradijselijke paddenstoelen uit de grond konden schieten. Hoe kunnen notarissen deze ontwikkelingen en zorgen met elkaar in verband brengen?

BESTENDIG

Inmiddels heeft de Nederlandse overheid al een eerste standpunt bepaald over de digitalere vennootschap. Net als de KNB vraagt zij zich af of een volledige online oprichting wel wenselijk is, vanuit het oogpunt van rechtszekerheid, voorkoming van misbruik en fraude, en bescherming van oprichters en schuldeisers. Het mag niet zo zijn dat een fraudeur in de ene lidstaat vanaf een tablet of smartphone volledig online een bv kan oprichten in een andere lidstaat, waarmee hij vervolgens in een of meerdere lidstaten een spoor van financieel-economische criminaliteit achterlaat. Digitalisering biedt kansen voor het oplossen van tal van maatschappelijke vraagstukken, maar hier moet toch vooropstaan dat de voorgeschreven wijze waarop online oprichting plaatsvindt en de waarborgen voor identificatie in persoon, voldoende bestendig zijn tegen misbruik en fraude.

INITIATIEF

De notaris controleert de identiteit van de oprichter, zijn handelingsbekwaamheid en diens eventuele vertegenwoordigingsbevoegdheid, adviseert bij het opstellen van structuur en statuten, informeert partijen en zorgt voor directe inschrijving in het Handelsregister. Nu is de notaris voor dit alles verantwoordelijk en kan dus op zijn handelen worden aangesproken. Deze rol maakt dat de notaris maatschappelijk voor burgers en overheid van waarde en relevant is. Maar het brengt ook mee dat het notariaat mee moet gaan met de digitalisering in de maatschappij en bij de overheid. Gelukkig neemt het notariaat hierbij zelf initiatief en probeert het leidend te zijn.

DIGITALE AKTE

Zo investeert de KNB in keteninnovatie, procesoptimalisatie en digitale identificatie (NotarisID). Er zijn nog veel slagen te maken in het verbinden van de notariële infrastructuur met die van ketenpartners, maar ons eigen Platform Elektronische Communicatie biedt hiertoe veel mogelijkheden. Aan de ene kant wordt geëxperimenteerd met een eigen blockchain,

aan de andere kant geldt dat een notariële akte nog steeds op papier moet worden gemaakt. De wet kent immers nog geen digitale notariële akte. Om tot verdere digitalisering van (registratie)processen en innovatie in de vastgoed- en vennootschapsketen te komen, pleit de KNB voor introductie van een notariële akte in digitale vorm. Met een digitale notariële akte kan Nederland ook eenvoudig voldoen aan het richtlijnvoorstel.

KOPLOPER

Afgelopen maand presenteerde onze regering haar strategie 'Nederland Digitaal'. Het stuk barstte van de ambitie: Nederland als dé digitale koploper van Europa. Om die doelstelling waar te maken, zouden bedrijven, consumenten en overheden sneller en innovatiever moeten inspelen op het hoge tempo waarmee maatschappij en economie digitaliseren. Hartstikke goed natuurlijk, maar deze woorden verplichten ook tot snelle actie van de overheid zelf. Bijvoorbeeld als het gaat om regelgeving rondom digitale identiteiten. Het huidige DigiD is door de overheid zelf al lang afgeschreven, maar een opvolger laat veel te lang op zich wachten. De markt heeft genoeg nieuwe initiatieven ontwikkeld, maar zit met smart te wachten totdat de overheid ook zelf kleur bekent. Welk betrouwbaarheidsniveau gaat de overheid voorschrijven voor stelsels van elektronische identificatie: laag, substantieel of hoog? Het ligt voor de hand dat een digitale identiteit voor communicatie tussen burgers en de overheid (waaronder de Belastingdienst) aan betrouwbaarheidsniveau 'hoog' moet voldoen. Voor de online oprichting en registratie van een bv lijkt het logisch dat hetzelfde zou moeten gelden. Rechtszekerheid dient immers voorop te staan bij digitale innovatie.

DUIDELIJKHEID

Innovatie vraagt om investeringen en voor deze investeringen is duidelijkheid, daadkracht en besluitvorming van de overheid nodig. Minister Ferdinand Grapperhaus van Justitie en Veiligheid zette in april in op een sterkere inzet van de overheid en waar nodig nauwere samenwerking met het bedrijfsleven. Naast dat bedrijfsleven denken ook wij graag mee met het oplossen van maatschappelijke vraagstukken. Want het notariaat is in staat een bijdrage te leveren aan een gezonde toekomst van ons rechtssysteem, met een eigen notariële blockchain, eigen notariële registraties, een eigen digitale notariële akte en een eigen notariële digitale identiteit. ■

Nick van Buitenen | VOORZITTER KNB